

Az épülő művelődési ház

A művelődési ház 2018-ban

3. Szabadegyháza műemléki értékeinek települési értéktára

A településen jelenleg egy általános műemléki védelem alatt álló érték van. Az eredetileg kategóriájában szakrális építmény, jellegét tekintve templom elpusztult, melynek csak maradványai találhatók meg.

Szabadegyháza védett műemléki értékeinek települési értékleltárába a Fejér Megyei Kormányhivatal Járási Hivatalának adatszolgáltatása alapján az alábbi táblázatban szereplő értékek kerülnek feltüntetésre:

Sorszám	Törzsszám	Azonosító	Cím	Név	Védelem	Helyrajzi szám
M-1	1689	3794	2432 Szabadegyháza, Tükrösmajor	Templomrom	Műemlék	0110

Sorszám:	TÜKRÖSMAJOR - TEMPLOMROM	
M-1		
Védettség:	Műemlék	
Azonosító:	3794	
Törzsszám:	1689	
Cím:	2432 Szabadegyháza, Tükrösmajor	
Helyrajzi szám:	0110	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK		HELYSZÍNRAJZ
A katolikus lexikonból tudhatjuk, hogy a székesfehérvári egyházmegye mezőföldi esperessége kerületében, - az Anjou-korban 1332. és 1337. között keletkezett pápai tizedjegyzék alapján-, Szolgaegyházán plébánia, 1332-ben végrehajtott összeírás szerint már létezett. A törökök, 1526. után azonban elpusztították. Helyét, a mai napig csak tippelni tudják. Feltevések alapján az Újtelep és a szeszgyár közötti részen, ahol esetleg a templomfalból eredő római kori sírkő-leletet is találták, keresendők a néhai templom földalatti maradványai. Hagyományosan a major területére lokalizálják az 1948-ig Szolgaegyházának nevezett település középkori templomát, amely jelenleg nem látható, régészeti azonosítása nem történt meg. Tradicionalis provenienciája szerint, ebből a régészetileg nem azonosított templomból származik az a két középkori kőfaragvány, melyeket a Székesfehérvári István Király Múzeumban őriznek. A faragványokat a településen található Szőgyén–Marich-sírkápolna falából bontották ki. A védett területen egy 19. századi magtár és újabb üzemépületek állnak.		
Források: - Örökségvédelmi adatszolgáltatás— Fejér Megyei kormányhivatal örökségvédelmi hatáskörében eljáró járási hivatala - Magyarország műemlékjegyzéke (2008) – Kulturális Örökségvédelmi hivatal, Budapest - Szabadegyháza Településképi Arculati Kézikönyv		
Fehér VÁRtervező Kft.		2020

4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára – egyedi védelem

A helyi településképi rendelet helyi egyedi védelem alá helyezett 6 objektumot. A településképet meghatározó területi lehatárolás a településen nincs. A helyi egyedi védelemmel rendelkező épületek, létesítmények a falu helytörténeti értékét ékesíti, így azokra az állagmegóvás és a környezet karbantartása javasolt, az elrendezése, az épülettömege, a hagyományos falukép érdekében megtartandó.

Sorszám	Cím	Név	Védelem	Helyrajzi szám
HV-1	Szabadegyháza Középpuszta	VOLT NEDECZKY-GRIEBSCH KASTÉLY ÉPÜLETE A PARK MARADVÁNYAIVAL, VADGESZTENYE FASORRAL	Helyi egyedi védelem	0106/6
HV-2	Szabadegyháza Hyppolit-puszta	MAGTÁR	Helyi egyedi védelem	0261
HV-3	Szabadegyháza, Szeszgyár	RÉGI IPARI ÉPÜLET ÉS KAPUZAT	Helyi egyedi védelem	031/25
HV-4	Szabadegyháza, gárdonyi és adonyi utak találkozási	KŐKERESZT	Helyi egyedi védelem	0140
HV-5	Szabadegyháza, Felső puszta	VOLT TEMETŐ	Helyi egyedi védelem	053
HV-6	Szabadegyháza	VOLT TEMETŐ	Helyi egyedi védelem	0115/4;5

Sorszám:	NEDECZKY-GRIEBSCH-KASTÉLY	
HV-1	VÉDELEM JELLEGE:	
	Helyi védelem	
CÍM:	Szabadegyháza, Középpuszta	
HRSZ:	0106/6	
LEÍRÁS, JELLEMZŐK:		HELYSZÍNRAJZ:
A mai kúria elődje a XIX. század végén épült. Később Nedeczky-Gribsch Viktor neobarokk stílusra átalakította és kibővítette. A kastélyhoz tartozó major legszebb része a ma is álló lovarda. Szabadon álló, földszintes kastély, mely külön épületrészből áll. Az egyik szárny L-alaprajzú, főhomlokzata 1+(1+A+1)+1+2 tengelyes, melyből gazdagon díszített rizalit emelkedik ki. A félköríves záródású ajtó mellett kétoldalt hasonló záródású, keskeny ablakok láthatók eredeti rácsozattal, felette növényi motívumokkal övezett címer, majd háromszög-oromzat következik, az ajtó feletti timpanonban női arc látható. Jobb oldalához tornácos mellékszárny kapcsolódik. A másik - bal kéz felé eső - épületet mára átalakították. Ezen téglalap alaprajzú szárny architektúrája - mint az archív képeken látható - egykor megegyezett a másik szárnyéval. 1945 után a Vörös Csillag Mgtsz használta a kastélyt, a majort és a hozzátartozó földterületeket		
JAVASOLT BEAVATKOZÁS:		FOTÓK
Az épület a közelmúltban teljes körű felújítást kapott. Az épület megőrizte tömegét, kialakítását, a homlokzati díszek megmaradtak. A rizalitok, a timpanon, a nyílás keretek fehér vékonyvakolat rendszert kaptak. A tetőhéjalás cserélve lett, téglánvörös színű hódfarkú cserépfedést kapott. Az épület közvetlen környezete parkosítva lett.		
Források: - Szabadegyháza Településképi Arculati Kézikönyv - Szabadegyháza képekben		
Fehér VÁRtervező Kft.		2020